

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Praxis Et Brevis Declaratio Viæ Spiritvalis

Palma, Luis de la

Antverpiae, 1634

Secvndvs Dies.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60472)

SECVNDVS DIES.

Textus Exercitiorum S. Patris nostri.

EXaminis generalis modus, particulas seu puncta quinque complectentis.

PRIMUM PUNCTVM est. Domino Deo nostro pro beneficiis acceptis gratias agendas esse.

SECVNDVM. Quòd debemus pro cognitione & expulsionem peccatorum gratiam flagitare.

TERTIVM. De admissis presenti die peccatis rationem ab animâ nostrâ exigere, per horas singulas ex quo surreximus vestigando: et primò quidem circa cogitationem, deinde circa loquelam atque operationem, eodem ordine quo in particulari examine traditum est.

E 2

QVAR-

QUARTVM. *Poscere veniam de delictis.*

QVINTVM. *Proponere cum Dei gratiâ emendationem; & Orationem Dominicam post dicta omnia recitare. Pater noster, &c.*

De examine generali.

EXamen generale est Exercitium tanti momenti, vt vix aliud reperias, quod dæmonis conatibus & tentationibus maius ponat obstaculum, nisi fortè idem sit de examine particulari, propter easdem rationes; atque ita omni studio laborandum est, vt illud rectè fiat.

Fines & fructus huius Exercitij sunt duo illi qui titulo illius comprehenduntur. *Ad purgationem animæ, & ad peccatorum confessionem utilissimum.* Puritas acquiritur tribus mediis. Primò, Cognitione radicis interioris vitiorum, vt eam præscindamus. Secundò, Ex-
teriores

teriores lapsus occasiones notando, vt eas remoueamus. Tertiò, Dolore & odio peccatorum; vnde nascitur propositum & cura ea emendandi.

Omnia illa per examen acquiruntur.

1. Radix vitiosa deprehenditur, notando in quæ peccata magis ordinariè & frequentius labamur; quod is qui se non examinat scire non potest. Velut is qui ordinariè à domo suâ abest, scire nequit quid ibi rerum agatur, nec qui ibi committantur, & vnde illi proueniant defectus:

2. Examine hoc in notitiam venimus occasionum externarum, vt eas fugiamus. Velut is qui in saxum aliquod impingens cadit; si non reflectat, nec lapsus istius causam consideret, vix aliàs tales incurfus effugiet, & frequentius cadat necesse est: sic qui per examen hoc ad occasiones defectuum & peccatorum non reflectit, quomodo eas deserere, & ab iis sibi cauere poterit? haud dubiè frequentius in eadem relabetur.

E 3

3. Do-

3. Dolor, & emendationis propositum ad quartum & quintum examinis Punctum pertinent.

Secundus finis est *Peccatorum Confessio*. Quæ ut utiliter fiat, debet esse clara, integra, & cum dolore & emendationis proposito fieri debet. Ad integritatem multum iuuat tertium Punctum examinis: qui enim in eo peccata illo die commissa in memoriam reuocare studet, facile eorum Confessionis tempore recordabitur. Et quamuis non sit obligatio confitendi venialia; quia tamen illa propter maiorem animæ puritatem confitemur, æquum est, ut eadem etiam, propter eandem causam, & spirituales nostrum profectum, quotidie examinemus. Quod si ita non fiat, contingit, ut Confessionem instituamus solis verbis, & modis dicendi tam generalibus, ut commisceamus frequenter grauiores culpas leuioribus, & iis etiam quæ culpâ vacant: & hinc prouenit, quod tametsi culpa maior vel minor, aut etiam nulla sit,

fit, confessio tamen sit eadem, iisdem-
 que verbis speciosis, & tamquam im-
 pressis, prolata. Quæ omnia decla-
 rant, quòd examen cum exiguâ luce re-
 rumque notitiâ, & in genere etiam eâ-
 dem, & non maiori confusione factum
 sit.

Alium etiam defectum, eumque gra-
 uem, solent habere confessiones, dum
 nempe cum exiguâ contritione, hoc
 est absque dolore & emendationis pro-
 posito, fiunt: cui occurritur, si sollicitè
 & benè seruentur duo postrema Pun-
 cta examinis.

MEDITATIO DE PECCATIS.

HOc die fiet Meditatio de pecca-
 tis, vt quis ea cognoscat, & fu-
 giat. Et innititur hæc Meditatio qua-
 tuor Punctis fundamenti: exempli
 causâ, capiendò pro regulâ vltimum
 finem, propter quem reliquæ omnes
 creaturæ, & nos creati sumus; tum no-

E 4 tando

tando, quoties ab eo nostro fine deuiauerimus, & vim creaturis iis abutendo fecerimus; tum descendendo ad istorum defectuum odium, quo ad debitum finis huius amorem reducamur. Et sic habet hoc Exercitium duas partes.

Prima spectat ad notitiam defectuum nostrorum, secunda ad eorum odium.

*P A R S P R I M A de notitiâ propriâ
peccatorum nostrorum.*

PRima hæc pars duas habet Notas, & quatuor Puncta.

PRIMA NOTA. Quò quis meliùs operum suorum declinationem à recto cognoscat, & videat, opus habet regulâ quadam & rectâ lineâ, ad quam illa examinet. Ista regula Primò est ultimus noster finis, cui ea respondere debent. & hinc quia Sancti omnes huius finis rectitudinem optimè nouerant, non exiguam in leuioribus etiam defectibus

fectibus compunctionis materiam inueniebant. Hinc D. August. *Miser ego! quando poterit mea obliquitas tuæ rectitudini adequari?* Secundò, Exempla Sanctorum. *Imitatores mei estote, & obseruate eos qui ita ambulant, sicut habetis formam nostram,* ad Philip. 3. Tertiò, Regula huius notitiæ esse nobis possunt nostra bona proposita, feruores, & exercitia præterita, hinc pudoris materiam fumentibus; quòd cum debuerimus in virtutibus magnum fecisse progressum, multum ab iis deflexisse nos conspiciamus.

SECUNDA NOTA. Quòd id genus examinis, quo per orationem in sui quis notitiam veniat, non debeat esse quale id quod fit in ordine ad confessionem, sed magis ei simile, quod fit quando quis vult reddere rationem conscientiaë, notando errores & tentationes ordinarias, ad passionum prauarumque inclinationum radices euellendas, statumque virtutum & spiritua-lem profectum inducendum.

E 5 Porro

Porro hoc Exercitium notitiæ sui-
 ipsius, quo quis defectus suos cogno-
 scat, reduci potest ad quatuor capita
 siue Puncta.

PRIMUM PUNCTUM. Cogitationes,
 verba, & opera.

1. Cogitationes otiosæ, dissolutæ,
 inutiles, machinæ in aëre; intentiones,
 inuentiones & ratiocinationes tenden-
 tes ad consequendum honorem, bo-
 nam lautamque tractationem & com-
 moditates, omneque id quod mundus
 amat & quærit; indignationes, querelæ
 & inuidiæ eorum qui suis conatibus
 obstant, eosque impediunt, vanæ dele-
 ctationes & tristitiæ.

2. Verba otiosa, intempestiua linguæ
 dissolutio, leuitas in loquendo, risus, fa-
 cetiæ, indiscretiones, defectus pruden-
 tiæ, querelæ de Superioribus, murmu-
 rationes de absentibus, affligere & pun-
 gere præsentibus, suaque vanitate & ia-
 ctantiâ omnibus malum exemplum
 dare.

3. In operibus, otium, studium re-
 rum

rum inutilium, ab vtilibus auersio, fugere laborem, priuilegia & exemptiones quærere; viuere inter suos cum exiguâ ædificatione, & inter sæculares more illorum.

SECUNDVM PVNCTVM. Sunt tria vota.

1. In Paupertate, desideria commoditatum, non permittendo sibi quidquam deesse, procurando meliora; particularitatum esse amicum, non contentum esse eo quod habet communitas, omnia alia desiderare, facile dare, accipere, commodare; quæ suo appetitui & desiderio desunt importune petere, etiam adhibitâ operâ sæcularium.

2. In Castitate, exigua cordis custodia, minor sensuum; inuolutum & irritum esse variis cogitationibus, phantasiis, affectibus & amicitiiis particularibus.

3. In Obedientiâ, durities iudicij, murmurationes, & aperta indicia reluctantiæ, tristitia, defectus executionis;
non

non

non esse exactum, humanis uti mediis quò quis suum finem consequatur, & Superiorem in suam sententiam pertrahat; facilem esse in contradicendo, suaque sine præviâ oratione, sine electione, sine motiuis spiritualibus & maioris Dei obsequij curâ, proponendo.

TERTIVM PUNCTVM. Exercitia spiritualia orationum, examinum, lectionis spiritualis, pœnitentiarum, Missæ, Confessionis & Communionis, &c. illa sine urgente causâ negligendo, in iis se sine spiritu & deuotione gerendo, non conformando se Regulis & instructionibus. Et in hoc Puncto expedit reflectere ad instructiones quæ pro singulis sunt, & notare in quibus defecerimus, & in quo nos illis conformare debeamus.

QUARTVM PUNCTVM. Omnes nostræ ordinationes, instructiones, & Regulæ tam summarij Constitutionum quàm communes, & omnium Officialium in particulari, singulas, si tempus
sup-

suppetat , diligenter examinando & discutiendo. 1. Quid Regula præcipiat. 2. In quo erratum sit. 3. Quomodo hoc emendari debeat. Et hoc Exercitium nonnumquam sumi potest loco orationis , frequenter loco lectio- nis libri spiritualis . Verùm iam Exer- citiorum tempore fieri conuenit exa- men circa Regulas aliquas magis prin- cipales, quales sunt, rationem reddere conscientiæ , de correctione fraternâ Regulæ conformi , de silentio, de non ingrediendo aliena cubicula, de litteris sine veniâ non scribendis aut recipien- dis, de pecuniis non asseruandis, de vsu nullius rei tamquam propriæ.

Et hîc notandum , vt initio dixi , quòd , vt quis facilè in suorum defe- ctuum cognitionem veniat , multùm iuuabit , si præsentem hunc suum sta- tum cum eo , in quo aliquando me- liùs se habuit, conferat, oculosque con- iiciat in exempla, quibus in eo particu- lares aliquæ personæ spirituales, perfe- ctæ, notæ, nobis prælucent; vel tandem,
quâ

quâ erga Deum tenetur, obligationem, perfectionemque & sanctitatem, quam à se Deus exigit, consideret. Illæ enim tres Regulæ sunt, quas initio proposuimus.

Et quia totum illud examen vno die fieri non potest, bonum erit quotidie aliquid ei temporis impendere: postquam verò octo Exercitiorum diebus totum illud spatium decurrerit, per totum anni decursum postmodum cum otio illud continuabit.

Tandem nota. Quòd sicut quidam suis semper rebus & opinionibus ex passione quadam adhærentes, in omnibus excusationes prætendunt; sic alij, quando præsertim recollectioni & deuotioni se dant, eandem illam passionem exercent in nimiâ sui accusatione, in omnibus se supra modum grauantes: quibus magis vtile foret, si defectus singulos, quibus verè illaqueati sunt, & remedium reformationemque exigunt, quietè, cum otio & prudenter considerarent, eosque, ob rationes
quas

quas mox dabimus , breuiter annotarent.

SECUNDA PARS *de dolore peccatorum.*

SECUNDA huius Exercitij pars est, dolor & odium peccatorum : eiusque præcipuum motiuum est, quòd ab vltimo nostro fine recesserimus ; quæ est vnica radix & causa contritionis. Porrò ad hunc dolorem in nobis excitandum iuuabunt sequentia.

Primò. Fœditas & turpitude, quam culpa secum inuoluit, est ea irreuerentia , contemptus & offensa tam magni Dei. Et cùm ipse propter se, tamquam vltimum finem, nos creauerit, nos ipsi terga verterimus , eumque deseruerimus. Cumque ipse amicitiam suam nobis liberaliter obtulerit , nos eum contemnentes, paruique facientes, vilioris alicuius creaturæ affectum & amorem ipsi prætulerimus. Et cùm ipse omnium creaturarum vsum nobis ad eius obsequium concesserit , nos in eis, tamquam si dij illi nostri forent , cor
nostrum

nostrum fixerimus ; easque præ Deo, cum grauissimâ eius offensâ, eligendo, omne ius Deo fruendi, pro tam fœdo creaturarum abusu, miserè perdidimus.

Secundò. Turpitude illa apparet in mysterio Incarnationis Dominicæ. Ipse enim Dei Filius se hominem fecit, laborauit, passus & mortuus est, vt nos à peccatis liberaret, & à viis pessimis & obliquis ad veram vltimi nostri finis viam reuocaret. Et hinc, quando peccamus, verè dicimur Filij Dei sanguinem, labores, vitam & ipsam denique mortem contemnere. Ad Hebr. 10. *Quantò magis putatis deteriora mereri supplicia, qui Filium Dei conculcauerit, & sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, &c.*

Hæc est grauissima vna Apostoli ponderatio. Peccati enim malitia etsi omni tempore magna fuerit ; tamen post Saluatoris nostri mortem, propter eius personæ contemptum, & summam pro tam illustri beneficio ingratitude-
nem,

nem, grauior facta est. Et hoc est quod ponderabat Apostolus, cum diceret, Is qui contra legem Moyſi peccauerat, à duobus testibus conuictus, absque vllò remedio morti erat obnoxius. quantò maiores tuo iudicio pœnas meretur is, qui Dei Filium suis substernit pedibus, eius vitam & mortem, quæ ad peccati destructionem dirigebatur, malitiosè spernens, quiq̃ue spiritui gratiæ iniuriam facit, quem nobis ille idem, ne in peccatum relaberemur, meruit; & qui sacrum illum Sanguinem pro noui Testamenti confirmatione effusum contemnit, tamquam si profanus foret animalium quæ olim in sacrificiis offerebantur?

Tertiò. Peccati malitia innotescit, ex parte hominis qui peccat, duobus modis, consideratione nempe sui nihili, & dignitatis.

Quoad abiectiõnem, 1. Comparatione cum ceteris creaturis. homo nihil est: si cum Angelis eum compares, multò minus; quid ergo comparatione Dei?

F

2. Con-

2. Considerando eum quoad corpus, est vas corruptionis, ex quo tamquam sentinâ foetores fæcesq; perpetuò fluunt, extrinsecus dealbatum, ut non appareat quod intus occultatum latet.

3. Quoad animam multò est contemptibilior: ex illa enim prodeunt tot contra Deum peccata, & tot abominations. *De corde enim exeunt cogitationes mala,* &c. Et iniuria maior est quam facit, quò homo minor & vilior est. Quod verò ad dignitatem hominis attinget, creatus est ad imaginem Dei, eius Sanguine redemptus, ad fidem vocatus & ad Dei Ecclesiam, sacrosancto Christi Corpore & Sanguine pastus, & tot beneficiis honoratus: quæ quò maiora sunt, eò & grauior est ingratitude & iniuria.

Quartò. Eadem grauitas apparet ex parte Dei qui offenditur.

1. Contra Deum infinitæ potentiæ: qui, cum homo peccaret, poterat eum ad nihilum redigere.

2. Con-

2. Contra Deum tantæ sapientiæ : qui secretissimas cordis cogitationes, & quantum homo faciat & cogitet in delinquendo, clarissimè videt.

3. Tantæ iustitiæ: qui tot iam de facto animarum myriades, perpetuùm arsuras, propter eadem & similia peccata, eodemque tempore quo ego illa commisi, in infernum præcipites dedit.

4. Tantæ bonitatis & misericordiæ: quæ sola eius cohibet iustitiam, quò minùs mihi pœnas debitas propter grauiissima mea peccata infligat.

Sanctus Pater noster Exercitium concludit hoc Puncto, dicendo :

QVINTVM PUNCTVM, in exclamationem prorumpere ex commotione affectus vehementi, admirando valdè, quomodo creatura omnes (discursu factò per singulas) me sustinuerint tamdiu, & huc vsque viuum seruauerint: quomodo Angeli, diuinæ iustitiæ gladium ferentes, equo me animo tulerint, custodierint, suisque etiam iuuerint suffragiis; quomodo pro me intercesserint Sancti: quomodo celum,

F 2 sol,

*sol, luna & alia sidera, elementa, cunctaq;
animantium genera, & terræ germina, de-
bita vindictæ loco, mihi seruiuerint; ut
quo denique modo non absorbuerit me,
dehiscens tellus, & mille infernos rese-
rans, in quibus perpetuas pœnas daturus
essem.*

De peccatis venialibus.

Quamuis peccata venialia homines
gratiâ non spolient; sunt tamen
multa, quæ nos ad eorum odium &
fugam excitant.

1. Sunt culpa & Dei offensa: quod
iis, qui Deo placere student, sufficere
debet.

2. Sunt maculæ & animæ turpes
notæ: quæ pudorem & verecundiam
incutiunt, quò minùs coram Deo com-
parere, instar cuiusdam qui fuligine
denigratus est, quis audeat.

3. Charitatis feruorem, & rerum
spiritualium gustum minuunt, velut
crassi prauique humores sensus mo-
tumque vitiant.

4. Tol-

4. Tollunt omnem in Deum fiduciam. *Si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus.*

5. Feruorem minuunt, & vires efficaciamque orationis debilitant. Deus enim, non sine ratione, auxilia sua ei negat, quem tardum & negligentem in suâ voluntate explendâ inuenit. Threnor. c. 3. *Nos iniquè egimus, & ad iracundiam prouocauimus; idcirco tu inexorabilis es. Opposuisti nubem tibi, ne transeat oratio. Zachar. 7. Et non audierunt: sic clamabunt, & non exaudiam eos.*

6. Disponunt ad lapsum in culpas mortales: nam homines vsu familiaritateque minorum, paulatim maiora contemnere incipiunt; & tandem eâ spiritus debilitate eneruati, grauioribus nequeunt resistere tentationibus.

Nota, non esse consultum, vt tota hora examini lapsuum nostrorum impendatur, neque etiam vt collocetur in expendendis iis quæ ad contritionem moueant, sed potius hæc semper sese mutuò comitentur.